

Obligationer angaar, som dog ere dem, det i denne Sammenhæng først og fremmest kommer an paa, har der fundet en Opgang. Sted. Efter at Julikuponen var falden, stod vore $3\frac{1}{2}$ pCts Obligationer fra 1901 i $95\frac{1}{2}$, men efter den sidste Kursnotering paa Pariserbørsen staa de i 97,10. Det er, selv naar tilbørligt Hensyn tages til den paaløbne Rente, en Stigning, en Stigning, som jeg med Glæde noterer, fordi den netop er foregaaet i Oktober Maaned. Og vort sidste Statslaan, Julilaanet fra 1909, ligger endda noget højere, det ligger i 97,4, og det endskønt der er en Maanedes mindre Rente at regne, idet Kuponen for dette Laan forfaldt i August Maaned. Jeg kan saaledes paa ingen Maade godkende det ærede Medlems Betragtninger og haaber for disse Punktets Vedkommende at have paavist Berettigelsen af min Opfattelse.

Det ærede Medlem sagde ret overlegent, at Veksellaanet i Sommer var saamænd ingen Heksekunst. Han lod endda skinne igennem, at det knapt kunde kaldes gunstigt, for det laa jo under den Diskonto, en solid Købmand i London kunde faa sine Veksler omsatte til. Der var det ærede Medlem nu lovlig flot. Det ærede Medlem ved akkurat lige saa godt som jeg, at den Maalestok kan man slet ikke anvende. For det første er det jo hyppigt, at Statsvekslerne bære en højere Rente end solide Købmandsveksler paa samme Plads, bl. a. fordi Statsvekslerne have en længere Løbetid. Dernæst er her Tale om en Stat, som gør en Laanetransaktion paa et fremmed Marked. Naturligvis ved jeg nok, at den engelske Stat faar sine treasury-bonds til en fordelagtigere Rente, end vi kunde gøre det i Sommer og fremdeles kunne gøre det. Det er jo rigtigt, og det er heller intet Under. Men jeg paastaar og tror, at enhver finanskyndig Mand vil give mig Ret heri, at det efter Forholdene, som de laa, og eftersom vi gjorde dette Veksellaan paa et fremmed Pengemarked, var overmaade gunstige Betingelser, vi i Sommer opnaaede. De vare gunstigere, end det blev mig spaaet, endog fra særdeles indsigtfuld Side, at det vilde blive muligt at naa. Sammenligne vi, paa hvilke Betingelser Tyskland stifter sine kortvarige Laan paa sit eget Marked, viser det sig ogsaa, at vi i Virkeligheden have faaet vort kortvarige Laan billigere, end det tyske Rige og Preussen have faaet tilsvarende Laan. Det forekommer mig i og for sig at være det bedste Bevis for, at

dette Laan virkelig er opnaaet til en fordelagtig Rente, alle Forhold tagne med i Betragtning.

Saa anbefalede det ærede Medlem at gaa over til 4 pCts-Typen. Det var egentlig den Del af det ærede Medlems laanepolitiske Foredrag, der forbavsede mig mest. Jeg kan ikke se, hvorfra det ærede Medlem henter sin Berettigelse til at sige, at de Forsøg, der ere gjorte i saa Henseende, skulde friste til Efterfølgelse. Det ærede Medlem anfører ganske i al Almindelighed Tyskland og siger, at hvad det tyske Rige har kunnet gøre, maa vi kunne være vel tjente med at gøre efter. Det er dog ikke altid vist. Jeg har den største Respekt for det tyske Riges og for Preussens Finansstyrelse, men det er dog ikke altid sikkert, at de gribe det rette, og endnu mindre er det afgjort, at det, man gør under Forholdene der, ogsaa passer under vore Forhold. Der er jo — det vil det ærede Medlem ikke benægte — blandt andre Væsensforskelligheder paa vor og Tysklands Stilling med Hensyn til Statslaan ogsaa den, at Tyskland af forskellige Grunde, som det her vil blive for vidtløftigt at komme ind paa, men som for øvrigt ere let forstaaelige, næsten altid gør sine Laan paa det indenlandske Marked, vi derimod have Adgang til det franske og engelske Laanemarked. Skulde vi gøre et indenlandsk Laan, er jeg tilbøjelig til at mene, at det vilde være umuligt at faa det til $3\frac{1}{2}$ pCt. Jeg tror, det vilde være ganske nødvendigt at gøre det til 4 pCt. Om det har været nødvendigt for det tyske Riges Regering og for Preussens Regering, anser jeg mig ikke for kompetent til at udtale nogen Mening om. Men een Ting ved jeg, og det er, at det ikke har medført nogen heldig Virkning for det tyske Riges og den preussiske Stats Finanser, thi det medførte, som det ogsaa blev sagt i den Debat, der førtes i den Tid i den økonomiske og finansielle Presse i Tyskland, en betydelig Svækkelse af de i Omløb værende Obligationer til lavere Rente: de 3 og $3\frac{1}{2}$ pCts. Det vil det næsten altid gøre, og det gjorde det ogsaa her.

Desuden er det meget svært, naar man en Gang er gaaet op med Renten, at komme ned igen. Det viste ogsaa Tysklands Eksempel. For det første opnaaede Tyskland, da det under Tryk af de vanskelige Forhold paa Pengemarkedet i Begyndelsen af 1908 gik over til 4 pCts-Typen og fortsatte dermed i forskellige Emissioner i Løbet af 1908, et efter min Mening alt andet end